

Зміни у підходах до дослідження феномену «безпека особистості»

Невід'ємною складовою розвитку людства є забезпечення безпеки особистості. Зважаючи на важливість вирішення цього завдання, за останні двадцять років у суспільстві відбулося усвідомлення необхідності перегляду підходів до дослідження феномену «безпека особистості».

Безпеку особистості розглядають як взаємовідносини людини з об'єктами (суб'єктами) зовнішнього середовища, за яких незаплановані (неочікувані) зміни в їхньому стані не приводять до втрати життя, здоров'я або майна.⁽¹⁾ Традиційно, у дослідженнях безпеки особистості особливу увагу приділяють аналізу ризиків і сили руйнувань, які можуть статися через перевищення параметрами впливу зворотного зв'язка тих значень, що відповідають персональному порогу адаптації або мають форми, небезпечні для людини.

Dninaukifsp2015

У Доповіді ООН щодо розвитку людства (1994) уперше був сформульований перелік категорій безпеки особистості, які можуть зазнати загроз: економічна безпека, продовольча безпека, безпека щодо збереження здоров'я, екологічна безпека, особиста безпека, громадська безпека, політична безпека. У тому ж році почали виділяти 6 підходів до аналізу безпеки особистості, в яких окремий наголос робився на: насильницький конфлікт, його запобігання і вирішення; злочин і «безпеку громадян»; психологічну невпевненість; зміни в навколишньому середовищі; комплексну ідентифікацію та порівняння всіх головних загроз; вивчення окремих пріоритетних загроз у конкретний момент часу і певному місці.

Зазначимо, що на той час співтовариством безпеки не був використаний підхід, при якому категорії можуть розглядатися окремо (3).

У процесі подальшої еволюції підходи до аналізу феномену «безпека особистості» зазнали наступних змін.

1. Проведені дослідження з безпеки особистості допомогли обґрунтувати перелік загроз 1994 року. Але сьогодні, відмінність полягає в тому, що глибоко взаємопов'язані категорії стали розглядатися окремо одна від одної.

2. Слід розрізняти дослідження, зосереджені на фактичних, можливих або нещодавно організованих збройних конфліктах (із спробою захоплення влади або створення держави), і дослідження, спрямовані на безпеку «громадянина», що зосереджені, в основному, на злочинах (тобто на спробах ігнорувати державну владу).

3. Було виокремлено 3 види досліджень з питань безпеки особистості: дослідження, що зосереджені, не на певній категорії, цінності якої знаходяться під загрозою, а на потенційно важливих засобах захисту цих цінностей; дослідження, спрямовані не на заздалегідь визначений перелік передбачуваних загроз, а на ідентифікацію загроз, які вимагають пріоритетної уваги в конкретний момент часу і певному місці; комплексні дослідження, спрямовані на визначення ситуативних пріоритетів шляхом ретельного аналізу всіх основних можливих загроз та їхніх параметрів.

Dninaukifsp2015

4. При аналізі різних загроз, питання щодо забезпечення безпеки громадян почали розглядатися місцевими і міжнародними співтовариствами у зв'язку з їх невідкладністю та важкими фактичними або потенційними наслідками, оскільки стандартні підходи досить часто приречені на провал.

5. Констатовано існування необхідності виділення деяких категорій «безпеки особистості» в самостійний фокус для поглибленої роботи.

6. При змінах стану навколишнього середовища взаємодія між усіма категоріями безпеки особистості часто є дуже значною. Тому в дослідженнях впливу параметрів навколишнього середовища має застосовуватися комплексний підхід, сконцентрований на аналізі безпеки особистості.

7. Головний недолік переліку 1994 стосується психологічної безпеки, яка рідко відповідає існуючим політичним програмам або назвам департаментів. Сьогодні в аналізі і політиці безпеки особистості центральне місце психологічної безпеки або її відсутність стає все більш очевидним. (2)

Список використаних джерел:

1. Провоторов В.Д. Понятие о чрезвычайной ситуации и безопасности личности. – [Электронный ресурс]. – **Режим доступа :** <http://sir35.narod.ru/Safety/Chs.htm>

2. Des Gasper and Oscar A. Gómez Evolution of Thinking and Research on Human and Personal Security 1994-2013. 2014 UNDP Human Development Report Office OCCASIONAL PAPER. – [Electronic resource]. – The Access Mode : http://hdr.undp.org/sites/default/files/gomez_hdr14.pdf .

3. UNDP (United Nations Development Programme). 1994. Human Development Report 1994: New Dimensions of Human Security. New York: Oxford University Press, 24-25.